

VEČERNI LIST

Pecemerna številka 30 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Pecemerna številka 30 vin.

Cene po pošti:

za leto . . . 50°—

za pol leta . . . 25°—

za tretje leto . . . 13°—

za 1 mesec . . . 4°50

Za Ljubljano dodatno 4°50

Preplačilo in upravnica:

Kapitalizacija ali št. 8

Redna tiskana št. 10

Za žensko volilno pravico.

Veličastna manifestacija krščanskega delavskega ženstva.
Protest proti italijanskemu imperijalizmu.

Ljubljana, 26. jan. Včeraj se je v veliki dvorani »Uniona« vršilo velikansko manifestacijsko zborovanje krščanskega delavskega ženstva za žensko volilno pravico.

Dvorana z galerijo je bila nabito polna. Nad 3500 delavk in služkinj je manifestiralo za svojo pravico. Ženstvo je na zborovanju z največjim ogorčenjem obsodilo nedemokratsko početje liberalnih kapitalistov in njihovih služabnikov socialistov, ki delavsko ženstvo hočejo oropati volilne pravice.

Shod je otvoril g. Škrbec, nakar je v imenu služkinj govorila Minka Sagan. Utemeljila je potrebo in upravičenost ženske volilne pravice.

V imenu delavk je govorila Uršula Katarer, ki je poudarjala, da je delavsko ženstvo dovolj zrelo za politično delovanje, osobito, ko so sedanjí politiki pokazali toliko nezrelosti v svojem delovanju.

Ker je dr. Korošec bil v Belgradu zadržan, je v imenu VLS govoril prof. Bogumil Remec. Poudarjal je, da ima ženska največji interes na dobri ali slabi upravi občine in države. Socialna demokracija je zatajila svoj program. V Mestnem domu so pred 14 dnevi sicer zahtevali volilno pravico za ženske, a v Belgradu se ji protijo. Za pravice delavskega ženstva se bori edino le VLS pošteno in odkrito. Nedemokratsko postopanje sedanjih vladnih strank se vidi v njihovem absolutizmu, v reševanju valute. Zahtevamo rešitev valute v razmerju 1 : 1, kakor tudi pravico ureditev vprašanja vojnih posol. Na vsem tem je delavstvo v prvi vrsti prizadeto.

V imenu kršč. soc. delavstva je govoril Ivan Gostinčar, ki je pozdravil

zbor kršč. delavskega ženstva v imenu kršč. del. organizacije.

Z viharim odobravanjem so bile sprejete nastopne resolucije:

Krščansko delavsko ženstvo odločno protestira proti sistemu, da bi se dala volilna pravica le nekaterim privilegiranim ženskim slojem. Kakor moramo vsi v enaki meri nositi bremena, moramo uživati tudi vsi v enaki meri politične pravice.

Krščansko delavsko ženstvo pozivlje vse demokratične stranke, da se bore za žensko volilno pravico.

Odločno obsojamo nameravano zamenjavo krone za dinar v razmerju 1 : 4, ker bi taka ureditev najbolj zadela delavske stanove.

Krščansko delavsko ženstvo najodločneje obsoja italijanski pohlep po našem ozemlju in dela odgovorno za vse neuspehe naše politike sedanjo samodržko vlado.

Zborovanje je zaman skušalo motiti kakih 50 socialnih demokratov, katerim je ženska straža pri vratih onemogočila njih delovanje tako odločno, da so reveži morali prezebrati na cesti.

Po zborovanju se je razvil veličasten manifestacijski sprevod ženstva pred deželno vlado, kjer so odposlanke hotele izročiti predsedniku dr. Zerjavu sklepe ženskega zborovanja. Dr. Zerjava pa ni bilo najti, nakar so pustile odposlanke resolucije v njegovi pisarni. Med viharimi klici: Dajte nam žensko volilno pravico! Volilno pravico hočemo! se je mirno in resno razšel manifestacijski sprevod.

Krščansko delavsko ženstvo je govorilo! Od te zahteve ne odstopimo, dokler je ne izvojujemo!

Proti italijanskemu imperijalizmu.

Ljubljana, 26. januarja. Iz raznih krajev Slovenije prihajajo vesti, da prebivalstvo povsod brez razlike strank složno manifestira proti italijanskemu nasilju in jadranskemu vprašanju in proti ententnemu ultimatu. V Ljubljani so včeraj dopoldne akademiki priredili v znak protesta veličasten protestni sprevod z zastavami v narodnih barvah, ki se je premikal po glavnih ulicah mesta. Na Kongresnem in Marijinem trgu ter pred deželno vlado so

govorniki spregovorili ogorčene besede protesta proti italijanskemu nasilju in bodrili k složnosti in vztrajnosti. V Mariboru in Ptuju sta se včeraj vršila velika protestna shoda, katerih se je udeležilo na tisoče ljudi. Tudi v Belgradu so včeraj akademiki sklicali manifestacijsko zborovanje, na katerem je govorilo 12 poslancev vseh strank. V Ljubljani se vrši protestni shod danes zvečer ob 6. uri v »Unionu«.

Uspehi bolševikov.

LDU Berlin, 24. jan. Iz Stockholma javljajo: Uradno sovjetsko poročilo javlja, da je bilo mesto Mohilev zavzeto po »desetih dneh«. Na južni fronti je bolševiška armada oddaljena 60 verst od Črnega morja. Na kavkaški fronti so že povsod prekorčile reko Don. V Sibiriji je dosegla rdeča kavalarija kitajsko mejo.

Volitve na Ogrskem.

LDU Budimpešta, 25. jan. Po predloženih kandidaturah se že lahko razvidi, kakšen bo izid volitev. Sklepni rezultat se da do gotove mere sklepati. Do danes so bili soglasno kandidirani v sedmih volilnih okrajih člani krščansko-socialnega bloka, v osemih volilnih okrajih člani stranke malih poljedelcev in v treh okrajih politiki brez stranke. Stranka malih poljedelcev je postavila 135, krščansko-socialni blok pa je postavil 120 kandidatov.

Budimpešta, 25. jan. V Budimpešti je udeležba volilcev zelo živahna. Mir in red ni bil nikjer kaljen. V največ okrajih se bo volitev jutri v ponedeljek nadaljevala. Do danes zvečer se je imelo že 20 enoglasnih volilnih rezultatov. Med voljenimi se nahajata ministrski predsednik Huszar in predsednik mirovne delegacije grof Apponyi.

D'Annunzio hujša.

LDU Split, 24. jan. (DDU.) Italijanci so imeli te dni v Zadru skupščino,

Za zvezo z Nemčijo.

LDU Dunaj, 25. januarja. (DunKU.) Po iniciativi narodno-demokratske stranke je bila popoldne z geslom »Lokota ali priklonitev« manifestacija za združenje z Nemčijo. Ko je govorilo več govornikov, se je sprejela ta-le resolucija: Pozivljemo vlado in narodno skupščino, stopiti na pot, katero beda in narodna volja zaznamujeta nujno. Stopiti moramo pred zmagovalce in rečite: »Naš narod se uničuje! Vi veste, da mu ne morete pomagati. Pustite nas k našim bratom, pustite nas k nemški državi in ne pretiravajte stvari, da obupano ljudstvo ne podre proti vaši volji mejnikov, ki ga ločijo od matere dežele.«

Širite »Večerni list«!

Dr. Janko Brejč:

Ljudstvo naj govori!

Usodepolna ura že bije. Za cvetno nedeljo osvobodjenja se pripravlja vel. petek razkosanje našega in hrvatskega naroda. S hladnokrvnostjo, kakor bi šlo za kako afrikansko pleme, razpravlja Olimp v Parizu samo še o tem, kje skozi naše narodno telo naj zareže diplomatski nož in ali naj se nam, da bo operacija bolj uspešna, hkrati zamaši še usta in nos, in nas tako popolnoma — zaduši.

Z žalostjo moramo konstatirati, da nas je ta trenutek, o kojem smo vedeli, da mora priti še pred razidom mirovne konference, našel politično popolnoma nepripravljene in razdrapane. Vedeli smo, da je imata Francija in Anglija po londonskem paktu vezane roke, vedeli smo tudi, da je celo Wilsonova črta v nevarnosti zlasti odkar je Wilson vznemirljiv in razočaran odšel v svojo domovino in dovršitev konferenčnega dela prepustil Franciji, Angliji in — Italiji, pa mesto da bi te grozeče nevarnosti odgovorne politične faktorje iztrežile in k strupni koncentraciji vseh naših sil napotile, da dokazemo svetu odločno voljo vsega troediniga naroda, zapre so se baš pred odločitvijo celo vrata našega parlamenta, ki je edini legalni forum, raz kojega je narodu mogoče govoriti z narodi drugih držav. Nikari ne mislimo, da onstran naših meja ne vedo in ne vidijo, kako je pri nas. Vse vedo in še več, kar je res. S povečalnim steklom opazujejo notranjo slabost naše mlade države. Kdo naj veruje v našo politično zrelost, kdo naj ima zaupanje v nas, kdo naj se boji države, v koji je še pred njeno prvo obletnico zavlada neomejen absolutizem strank, ki niti same ne morejo trditi, da jih krije večina narodnega predstavništva! Odgovoritev parlamenta v takih časih je bila usodna napaka, ki jo bomo Slovenci in Hrvati drago plačali. Protestne izjave ljudstva in posameznih strank ne morejo nadomestiti avtoritete parlamenta, ako mora ta — molčati. Protestna zborovanja ljudstva so dragocena podpora parlamenta, kadar imenom ljudstva govori, ne morejo pa biti njegov surogat.

Opravičeno dvomim, da bi bila vlada sama današnji situaciji kos. Zato mora ljudsko zastopstvo na plan. Parlament se mora nemudoma sklicati, četudi samo v ta namen in s to edino točko dnevnega reda, da zavzame svoje stališče napram namera-

vanemu atentatu na eksistenco našega naroda. Parlament naj vloži slovesen protest na ves civilizirani svet, od diplomatov zveznih držav naj apelira naravnost na njihove narode in njihove parlamente. Brez utisa taka manifestacija ne ostane, in baš radi tega, ker je svetu naša notranjepolitična razruvanost znana, v tem vprašanju pa bi videl našo neomajno edinstvo in solidarnost bi bil vtis tem globlji pri naših zunanjih prijateljih in — neprijateljih. In če tudi bi apel narodnega predstavništva ostal glas vpijočega v puščavi, bi vsaj ne mogli nikdar očitati, da nismo vsega storili, da rešimo svoj rod pred pretečo sužnostjo. Pred zgodovino in svojimi potomci bi bili opravičeni.

Sklicanje parlamenta je torej v tem trenutku najnujnejša državna potreba, vsprico koje morajo pasti vsi strankarski pomisleki kot malenkostni. Salus rei publicae prima lex. Kot en sam tabor se mora predstaviti cela Jugoslavija, kadar gre zoper zunanjega sovražnika. Ker pa centralna vlada sama očitno ne čuti iste potrebe, ki jo občutimo mi tukaj v neposredni sosesčini Italijanov, je treba, da impulz pride od tu in sicer — ker opozicija itak četudi doslej brezuspešno zahteva sklicanje parlamenta — je sedaj na naših vladnih strankah, da stori ta svojo narodno dolžnost in dasta svojim zastopnikom v ministruvstvu takoj tozadevna obveza na navodila, dokler je še čas. Vlada pa naj v Pariz sporoči, da bo na ultimatu odgovorila kakor hitro bo spregovorilo narodno predstavništvo, ki se obenem sklicuje na zasedanje. Ne more biti dvoma, da bo mirovna konferenca v ultimatu stavljeni rok primerno podaljšala, ker bi nasprotnega postopanja pred svojimi lastnimi parlamenti ne mogla zagovarjati.

Ta apel na našo domaćo JDS in JSDS mi narekuje zgolj domoljubna skrb ob najusodnejšem trenutku zgodovine našega naroda — trpina. Povedal sem svoje mnenje kot državljani in ne kot strankar. Če bi zadevo presojal iz strankarskega stališča, bi molčal, bi nasprotnima strankama koš vladnima strankama prepušal vso težo odgovornosti, ki je ogromna. Kdo si jo upi nositi sam? Pustite torej, da narod, za katerega kožo se kocka, tudi sam pride do besede in tudi sam prevzame svoj del — odgovornosti!

Kapitalisti na delu.

Socialistični minister Kristan je imel pretekli dnevi v Belgradu veliko zborovanje kapitalistov. Šlo je pri posvetovanju za to, da se nacionalizirajo vsa industrijska podjetja in velika produktivna šumska posestva. Na zborovanje so bili pozvani zastopniki industrije, veleposredstva, kapitala in pokrajinskih vlad. Zastopniki kmetijskega in delavskega združenega kapitala niso bili pozvani, ampak le zastopniki velikega, blestečega kapitala. Pač čudno, kako tudi socialistični ministri odklanjajo novčice ubogih slojev, kadar gre za tako važno stvar, kakor je nacionaliziranje naše industrije in naših šum.

Na zborovanju se je zaključilo, da se osnuje ena velika »Privilegovana industrijska banka«, katere bi kot akcionarstvo društvo financiralo vsa podjetja v državi. Dočim združni kmetijski in delavski kapital dosedaj ni pozvan na sodelovanje, se je sklenilo, da morajo (!) tuja podjetja torej tudi banke, dati akcionarstvu društvu 50 odstotkov svojega akcijskega kapitala na razpolago. »Morajo« je zelo poudarljivo za našo javno moralo. Filialke nemških bank so presrečne, da smejo — in ne morajo! — polovico svojega kapitala vložiti v tako varna podjetja, kakor so podjetja za eksploatacijo rudnikov in šum. To odklovanje tuje kapitala pred domačim kmetijskim in delavskim je baje zasluha proslulega dunajskega židovskega veržnika dr. Kreutza, ki je bil za časa vojske na Dunaju obsojen zaradi veržništva in kojega proces je povzročil tudi padec vojnega ministra Krobotina. Nemške banke in nemška podjetja, ki

imajo svoje sedeže skoro izključno v Avstriji so stale pred trenutkom, da morajo iz Jugoslavije odpotovati, čim se podpiše šenžermenski mir. Sedaj so rešene in bodo pele večno slavo antikapitalističnim socialistom.

Da se osnuje »Privilegovana industrijska banka«, se je osnoval poseben odbor, kateremu je naloga, da izdela projekt za ustanovitve nepomenjene banke in za proizvodbo nacionaliziranja. V tem odboru je tudi brat trgovskega in industrijskega ministra dr. Kramerja, ki odobrava ali ne odobrava statute novih bank. Ljudje od tega sveta so zelo modri.

Naše delavstvo pa je s tem dobilo zopet vpogled v kapitalistično kovačnico, v kateri nastopa sedaj kot močan delavec z lepim predpasnikom in zaviranimi rokavi tudi kovač Kristan.

Politične novice.

Minister Kristan in premog. Potovalni minister za šume in rude g. Kristan ima tudi nalogo, da skrbi v Jugoslaviji za premog. Toda ne vprašajte, kako skrbi! Poroča se nam: »Premog iz Trbovelj se po večini prevaja na Hrvatsko oziroma Zemun in ga v Sloveniji ostane le neznačen del, vsled česar občutno trpi vsi železniški promet v Sloveniji. Osební vprašanje se je moral zelo skrbeti, začasno celo popolnoma ustaviti. Po več dni skupaj ni mogoče niti enega tovornega vlaka odpraviti iz Maribora, ker ni premoga. Železnica vsled tega nima dovolj dohodkov, osobja ne more izplačevati, materiala ne nabaviti, blaga ne izvažati, to stanje neje

na anarhijo, a država utrpel vsled tega sive novce. Vlaki z živcem stojijo po vmesnih postajah, tuje misije posredujejo, vlažni uradi, vojaštvo se pritožuje, trgovci prošijo — vse brez uspeha. Jasno je, da so pljuča Jugoslavije v Sloveniji, ker je tu zveza z inozemstvom. Ako obrat tu ne funkcionira, stoji vse. V državnem interesu je torej, da slovenske železnice dobivajo dovolj premoga, ker je sicer Jugoslavija odrezana od zahodne in severne Evrope. Prevažanje premoga iz Trbovelj na Hrvaško in v Zemum stane samo na sebi obilo premoga, strojev in osebja. Posebno se pa pri tem porabi mnogo vozov, vsled česar jih manjka za druge pošiljke kakor les, drva itd. Ministrstvo danes prepoveduje uporabljati odprte vozove za drugo kakor za premog, a jutri zopet naročuje, tirkam dostavljati vozove. Samo v Sloveniji leži za 18.000 vagonov že pripravljenega lesa za nakladanje; ker ni vozov, bo večina strohnela, bo škoda ogromna za narodno gospodarstvo in valuto. — Ko naši prijatelji prečitajo te vrste — ako jih Žerjav ne vze — bodo se bolje znali ceniti zasluge kraljevega ministra Kristana za ljudsko blagostanje.

— **Kako rešujejo krizo v slovenski pokrajinski vladi?** Demokrati in socialisti se za razdelitev oblasti v slovenski pokrajinski vladi, ki jo danes vodi dr. Žerjav kot diktator, še vedno ne morejo sporazumeti. »Slovenski Narod« je sicer v soboto prinesel tolažilno poročilo iz Belgrada, da se je med obema strankama dosel popoln sporazum; predsedstvo ostane demokratom, a dr. Žerjava mora nadomestiti druga oseba, v čimer pa dr. Ravnihar ne prihaja več v poštev, marveč bi moral postati predsednik v Sloveniji sedanjih trgovinski minister dr. Albert Kramer. To »Narodovo« poročilo je »Naprejekratkoimnalo zavrnil kot izmišljotino in izjavil, da socialistična stranka o kakih takih pogajanjih ničesar ne ve in da vstraja slej ko prej na svojem sklepu, da se z demokrati v tej stvari sploh ne pogaja več. Minister Kristan si iz tega pač ne bo veliko storil in bo nadaljeval svoje politične kupčije z demokrati. Končno bo že tudi »Naprejek« dal svoj »amen«. Ampak zadnji amen bo izreklo slovensko ljudstvo — nad demokrati in socialisti.

— **Opozicija za sklicanje parlamenta.** Dopisnik »Nar. Djela« poroča iz Belgrada: Opozicija je postavila junctim med ustanovitvi ustavotvornega odbora in sklicanjem parlamenta. Vse ostale vesti so gole kombinacije.

— **Jadransko vprašanje.** Agencija Stefani označuje Nittijev predlog Jugoslovanom kot minimum italijanskih zahtev, preko katerih Italija ne more več iti. Ker so podali Jugoslovani na ta predlog dne 21. januarja nezadovoljiv odgovor, so predsedniki zavezniških vlad od Jugoslovanov zahtevali, naj v kratkem roku Nittijev predlog ali v celoti sprejmejo ali pa odbijejo. Kakor se poroča iz Belgrada, je jugoslovanska vlada zahtevala podaljšanje roka za odgovor in poslala brzoglasen apel na predsednika Wilsona. Rimski »Messagero« je javil iz Londona, da se je Jugoslovanom rok podaljšal od 3 na 7 dni. »Associated Press« pa poroča iz Washingtona, da se stališče Amerike v jadranskem vprašanju od zadnje Wilsonove izjave ni prav nič izpremenilo ter bi se morala vsaka drugačna rešitev tega vprašanja izvršiti brez sodelovanja Amerike.

— **Za katoliško dušno pastirstvo v armadi.** Dr. Korošec je poslal vojnemu ministru generalu Hadžiću pismo, v katerem opozarja na pomanjkanje katoliških duhovnikov in kuratov v mešanih garnizijah. Tu katoliški vojniki nimajo prilike, da bi vršili svoje verske dolžnosti in še celo ob smrti in na pogrebu nimajo katoliškega duhovnika. Katoliško vojaštvo in z njim celokupno katoliško ljudstvo to grenko občutje, Minister naj zato v interesu armade vprašanje katoliškega dušnega pastirstva nemudoma reši.

— **Šarić — bodoči vrhbosenski nadškof?** »Jutarnjemu Listu« poročajo iz Sarajeva, da je imenovanje škofa dr. Ivana Šarića za vrhbosenskega nadškofa gotova stvar, ki se nahaja na ministrstvu za vere v Belgradu pred končno rešitvijo.

— **Pribičevićeva obljuba Židom.** Sarajevsko židovsko glasilo »Židovska avijest« je priobčilo oster protest proti izganjanju Židov iz Sarajeva, s čimer la se kršijo obljube, ki jih je bil dal notranji minister Sv. Pribičević deputaciji Židov, ki je bila pri njem v Belgradu.

— **Podivjanost.** Iz Kroke nam poročajo: V nedeljo dne 11. t. m. se je pri našem k. prosvetnem društvu ustanovil ženski odsek. Predsednica istega je nadučitelica gospa Ana Pleničar. Steje že čez 50 članic. Svoje sestanke ima vsako sredo. Našim socialistom je vsak napadek v kulturi trn v peti. Ko je prišla v adventu priporočat gđena Cilka Krekova ženski odsek, so vabilo in vrata našega Konsumnega društva namazali s svojim blatom, sedaj nam pa odtrgaio do slednje vsako vabilo z društvene table. No pri ljudeh, ki jim je edin namen zabav-

ljanje in harmonika in ples in poživljanje ljudstva, je višek kulture in napredka — blato. No, dober tek! Ljudstvo jim je dalo zato prav primeren primerek!

Dnevne novice.

— **Za dve kroni par konj dobi lahko,** kdor kupi srečko Dobrodelne efektne loterije v korist slepcem, sirotam itd. Ker je do zbiranja — 3. februarja — le še teden dni, je zadnji čas za nakup srečk te loterije. Srečke se dobijo v vseh boljših trafikah in trgovinah, pa tudi v loterijski pisarni, Poljanski nasip št. 10.

— **Judenburški večer v Ljubljani.** Naši fantje, kateri so med vojsko v Judenburgu toliko pretrpeli, prirede v soboto »judenburški« večer.

— **Tatici iz dežele.** V preiskovalnem zaporu ljubljanske deželne sodnije sedita in čakate obsodbe znani tatici Mariji Olinčič, ker je kradla v Kranju na kolodvoru perutnic, in Marija Kosernik z Brda, ki je kradla v kamniški okolici.

— **Požigi v Polhovem Gradcu.** Požigi in rop v okolici Polhovega Gradca, o katerih smo poročali, so se v toliko pojasnili, da je nujno osumljen Jože Gorjanc, doma iz Polhovega Gradca, stannjoč na Glincah. Poizvedbe, katere je vodil policijski revirni nadzornik g. Baebler, so nagromadile toliko obtežilnega gradiva, da se Gorjanc izroči deželnemu sodišču. O Gorjancu se sumi, da je zakrivil še druge velike zločine.

— **Iz volilne statistike na Hrvaškem.** V Sisku je 1641 volilcev, od teh 162 ženskih. — V Osijeku je 5278 volilcev, in sicer: delavcev in obrtnih pomočnikov 1616, javnih uradnikov 947, obrtnikov 852, posestnikov 554, zasebnih uradnikov 476, trgovcev 291, železničarjev 134, kmetov 124, odvetnikov in koncipientov 44, zdravnikov 30, lekarnarjev in asistentov 10, industrialcev 10, drugih 191.

— **Moka v Zagrebu.** Mestna aprovizacija deli te dni moko, in sicer nulerico po 10 K, št. 2 po 9 K in krušno moko po 7 K kilogram. V bodoče se cena nulerice ne bo več maksimirala. Mestna občina je za dovoz moke najela dve ladji vlačilki, katerih vsaka nosi 50 vagonov moke. Ladji sta že na poti iz Bečkereta v Sisek, kamor dospeta tekom štirih tednov.

— **Voda v mostarskem premogokopu.** V mostarskem premogokopu je nastopila voda in sega že 5 do 6 m visoko. Delo je nemogoče.

— **300.000 sirot** je sedaj v Jugoslaviji, za katere bo morala skrbeti država.

— **Kruppova posestva na Jadranu** je kupila splitska mestna občina za 3 milijone nemško-avstrijskih kron, in sicer kompleks 12.074 kvadratnih metrov zemljišča v Splitu, potem 39.000 kvadratnih metrov zemljišč v Solinu in Baltu pri Dubrovniku ter 6000 kvadratnih metrov zemljišča v Budvi. Ta zemljišča je bila kupila za časa vojne Kruppova tovarna na Dunaju; nameravala je zgraditi več velikih hotelov.

— **Odbor za določanje cen** se ustanovi v Sarajevu. V njem bo en trgovec, en producent, en konzument in en delavec.

— **Zvišane cene mesa, kruha in soli** v Zagrebu. Od 22. t. m. veljajo v Zagrebu naslednje cene mesa: pitani voli 20 do 24 K, meso II. vrste 16 do 20 K, teletina 22 do 24 kron kilogram z 20% priklado. Kruh stane: iz moke št. 6 8 K, iz moke št. 2 9 K, iz nulerice 10 K kilogram. — Sol stane 4 K kilogram, kis 4 K liter.

— **Gibanje tramvajskih uslužbencev** v Zagrebu. Zagrebški tramvajski uslužbenci zahtevajo 50% zvišanje plač. Pogajanja so v teku.

— **Za naselitev Stare Srbije in Makedonije** je ministristvo za agrarno reformo sestavilo načrt, po katerem se delo zelo olajša in pospeši.

— **Nobene kuge v Šleziji.** Komisija za ljudsko glasovanje v Tešnju je javila en primer kolere in en primer kuge. Češka vlada je nato poslala bakteriologa v oni okraj. Ta je ugotovil, da ne gre niti za kolero niti za kugo, marveč za pegavico. V vsej Čehoslovaški ni bilo nobenega primera kuge.

— **Valute na zagrebški borzi** dne 23. januarja 1920: Ameriški dolarji (100) 9000 K; avstrijska krona (100) 38 K; carski rubelj (100) 148 K; češkoslovaška krona (100) 160 K; dinarji (100) 338 K; francoski frank (100) 880 K; nemška marka (100) 217 K; rumunski lej (100) 224 K; italijanska lira (100) 600 K.

Ljubljanske novice.

— **Ij Junaki-trpini** se vračajo. V soboto zvečer se je pripeljalo iz italijanskega ujetništva 65 slovenskih fantov. Vozili so se s transportom 300 mož iz Vicence preko Dunaja. Ob prihodu na ljubljanski kolodvor so jih pozdravili knezoškof dr. A. B. Jeglič, podpredsednik V. L. S. prof. Remec, zastopniki Orlovske in Orliške zveze, Danice, kršč. socialne delavske organizacije, Jugoslovanske strokovne zveze in

Slov. dij. zveze, Slovenski Rdeči križ jih je pod vodstvom g. Šubica in ge. dr. Šlajmerjeve pogostil. Fante, ki so prej v vojni in potem v italijanskem ujetništvu prestali toliko gorja, je ta bratski sprejem v domovini vidno ganil.

— **Ij Povratek slovenskih vjetnikov iz Italije.** Sneli se je pripeljalo v Ljubljano iz Dubrovnika preko Bos. Broda iz Zagreba v Ljubljano okrog 30 Slovencev. Cel transport je štel 3600 mož, med njimi je bilo 700 Slovencev. Večina Slovencev je bila iz Štajerske ter so se ločili od tovarišev na Zidanem mostu. Vjetniki so pripovedovali neverjetne grozovitosti, ki so jih nad njimi vršili Lahji v vjetništvu. Tudi njihovo postovanje v domovino ni bilo prijetno. Na potu so bili 13 dni. Režeži od Bos. Broda niso nič gorkoga zaužili. Večinoma so bili brez hrane in brez denarja. Na južnem kolodvoru v Ljubljani ni nihče vedel za njihov prihod; vendar so dobili gorko večerjo. A barake, v kateri so morali prenočiti je nezakurjena, ker ni premoga. In če bi bil premog, bi nič ne koristilo, ker baraka nima šip. Zahtevamo, da se barake pošteno prenarede in popravijo, da režeži ne bodo zmrzovali takoj, ko stopijo po letih trpljenja zopet na rodna tla.

— **Ij Akademiki proti italijanski grabežljivosti.** V nedeljo, dne 25. t. m. je pred pošto obešeni letak pozival akademike, da naj se zbere ob pol 11, uri dopoldne v Zvezdi, da protestirajo proti grabežljivosti Italije za slovensko zemljo. Akademiki so se zbrali v Zvezdi in so od tam odkoricali v najlepšem redu skozi Selenburgovo ulico, Aleksandrovi cesti na Bleiweisovo cesto pred palačo deželne vlade. Tam jih je nagovoril njihov govornik, kateri je ostro obsojal rop, katerega namerava izpeljati Italija pod pokroviteljstvom entente na slovenski zemlji. Nastopil je tudi kot govornik srbski častnik, kateri je povdarjal, da srbski narod ne bo nikdar trpel ropa slovenske zemlje, katero bo, če treba, tudi z orožjem branil. Z ogorčenimi klici so dali demonstranti duška svojim čustvom.

— **Ij Pozabljeni junaški Dalmašinci.** V Ljubljani leži nevarno bolan dalmatinski junak Vasiljevič, kateri je bil v svetovni vojski 18krat odlikovan in ki je bil tudi na koroški fronti povčan vsled svojih junaštev za častniškega namestnika. Ko so že Italijani zasedli Gorico, je bil odrejen s svojimi Dalmatinci in se je vrnil nazaj k svojim četam skozi mesto in preko strelskih jarkov. Po vojski je iskal sebi primerne službe, toda domovina za njega ni imela dobrega koščka poštenega kruha. V največji bedi trpi zdaj junak s soške fronte in iz bojev za slovenski Korotan...

— **Ij Izredni občni zbor »Zveze invalidnih častnikov in častniških aspirantov«** se vrši v sredo 28. t. m. ob 7. uri zvečer v gostilni »pri Mraku« na Rimski cesti. Učelžba obvezna. — Odbor.

— **Ij »Prodna nevesta«** je druga uradniška predstava, ki se vrši v Opernem gledališču danes, dne 26. t. m. ob pol 8. uri zvečer. Vstopnice po znižani ceni se dobe v predprodaji v pisarni »Društva zasebnega uradništva Slovenije«, Gospodarska cesta 12/II ob navadnih urah.

— **Ij Cene klobukom in podgolenicam** padle. Poročajo nam: Padle so cene navadnih klobukov od 200 do 300 K na 150 200 K, podgolenicam (gamašam) pa od 200 do 250 K na 150 do 180 K.

— **Ij Služba policijske straže** je nad vse naporna in težka. Medtem ko je v Jugoslaviji uveden osemurni delavnik, se to določilo na policijsko stražo nič ne ozira, marveč je služba še taka, kakršna je bila v predpotopnih časih pred razsulum v stari Avstriji, dasi je vsled stradanja tudi straža oslabela. Služba traja 24 ur: od opoldne do drugega opoldneva. Stražnik je 4 ure na patrulji, 4 ure ima »berajšalt« v stražnici, službe ne sme zapustiti. V takozvanem prostem času stražnik tudi ni popolnoma prost; če se kaj posebnega pripeči, mora tudi v prostem času delati službo in dobi takrat od vsake ure »nadure« izplačanih 20 vin; kadar pa dela službo na veselicah, dobi za vsako uro 2 K, če pa dela službo celo noč (do 4. ure jutraj), dobi zato 12 K. Dasi je tudi celo noč v službi, mora opoldne zopet nastopiti redno službo. Novinci imajo od 8. do 10. ure šolo. Pred nastopom službe je raport, pri katerem se razglase službo nastopivši stražni službeni navodila. Straža šteje 170 mož, toda za službo pride povprečno vpoštev približno 140 mož, ker odpade do 30 mož na bolnike in na take, kateri si iz važnih razlogov izposlušajo dopust.

— **Ij Kako se v Ljubljani verži.** Mali ljubljanski verižniki so prestrašeni in preplašeni, godi se jim zelo slabo; vse strele kličejo na ravnanje novega verižniškega urada dr. Keršovana, ker jim tako stopa na njihova kurja očesa. Klasičen zgled, kako se verži v Ljubljani, je ta-le: Neki ljubljanski trgovec se je bal, da ne bi prodal 40 ducatov nogavic, dal jih je zato na prodaj v komisijo nekemu malemu verižniku, ta novgavio tudi ni sam prodajal, marveč

jih je dal naprej, proti odškodnini seveda, svojemu znanu, v katerega žilah se pretaka pristna »plava kri«, potomcu zgodovinsko slavne domače grofovske rodbine plemič verižnik je razložil vso reč svojemu znanu, celi Ljubljani znanemu pisarju, ki je nogavice prevzel in jih izročil najprej svojemu trgovskemu prijatelju, kateri je prišel resnično po nogavice, ki so šle od 17.—19. t. m. skozi šest rok, tudi prodajati, toda imel je smolo: aretirali so ga in nogavice konfiscirali. »Člane« verige pa trdo kaznovali: 1000 K globe, teden zapora, 200 K globe, dva tedna zapora so jim na verižniškem uradu prisodili.

— **Ij Kaznovana prevelika postrežljivost.** Marija Šetina v Študentovski ulici št. 9 je rada spravljala razno blago enemu ali drugemu, ki se peča s tihotapstvom ali veriženjem. Nekdo, kateremu je policija zaplenila precej tobaka, je povedal, da ga je pri Šetini dobil. Ko so detektivni policij skega ravnanja izvedli pri njej hišno preiskavo, so našli v postelji veliko ovoj, v katere zavijajo v tobačni tovarni garetne tobak. Pri policiji je rekla, da ne pozna tiste begunke, katera je pri njej spravila ovoje za zavijanje cigaretnega tobaka in da ni v nobeni zvezi s kakimi talvinami, samo tuintam je zaslužila kakor kronco pri prekupčevanju s cigaretami. Pridržali so jo v policijskem zaporu.

— **Ij Našim pekomo** se je pričelo slabo gojiti. Vojska je nekatere med njimi razvadila, da so pričeli opuščati stare, solidne tradicije svojega stanu in da zato tu in tam »vaga« ne »štima«. Razvada se ni vseh polastila, ker stare pekovske korenine drže na svojo čast in na svoje dobro ime, toda eden med njimi, kateri je pred povišanjem cen kruha prodajal hlebec po 2 K, mora plačati 1000 K globe in bo preživel pri »ričetu« en teden v zaporu. Izključeno ni in se popolnoma upravičeno dela na to, da se bo smel kruh prodajati le po teži.

— **Ij Tihotapstvo s tobakom.** Jerič Urbič na Sv. Jakoba nabrežju št. 27 so zaplenili varnostni organi tobaka v vrednosti 2000 K. Tobak sta pri njej shranjevala neki invalid in neka gospa iz Zagreba. Ta dva sta se z avtomobilom večkrat vozila iz Ljubljane proti Špilju in iztihatapljala v Nemško Avstrijo.

Razne novice.

— **V Galiciji gospodari smrt.** Kot se glasijo nekatera poročila, razsajajo v vzhodni Galiciji kužne bolezni in posebno tifus, tako da nekateri vasi dobesedno izumirajo. Poljska vlada ne ukrene proti temu popolnoma ničesar. V Stanislavu leže bolniki v hotelih. Do sedaj je bilo ugotovljenih 100.000 slučajev tifusa. V Tarnopolu umre po 70 oseb na dan.

— **V milijon dolarjev za protialkoholno gibanje.** Društvo za prepoved alkohola v Washingtonu je sprejelo načrt za protialkoholno agitacijo v Evropi. V ta namen so sklenili zbrati en milijon dolarjev. Kot je znano, je v Ameriki alkohol popolnoma prepovedan. Želeli je, da bo sledila temu zgledu tudi nepoboljšljiva Evropa.

— **20.000 milijonarjev v Ameriki.** Po uradnem štetju so ugotovili, da se nahaja v Ameriki 20.000 milijonarjev; število teh raste na leto za 2000. Kot milijonarje štejejo vse one, katerih letni dohodki znašajo nad 50.000 dolarjev. — No, vojna je dala tudi Evropi precej milijonarjev, še več pa revežev.

— **Amerika bruha alkohol.** V dneh pred uveljavljenjem ustavne prepovedi alkohola v Združenih državah so poslali proizvajalci alkoholnih pijač ogromne količine v Evropo. Tako so iz Louisille, Ky. poslali v Evropo preko Filadelfije 30.000 sodov žganja v vrednosti 7 milijonov dolarjev. — Miguel S. Alvarez v New Yorku je poslal v Evropo 48 zabojev finih španskih vin, ki so stara 25—35 let.

Aprovizacija.

— **Petrolej na A izkaznice za VI. okraj.** Radi tiskovne pomote v nekem listu se sporoča, da prodaja petrolej na A izkaznice in sicer: na št. 1 do 195 g. Jerše, Sv. Petra cesta, na št. 196 do 370 g. Anton Mencinger. — Na vse druge številke pa kakor je bilo objavljeno.

Narodno gledališče.

Opera.

V nedeljo, dne 25. jan.: »Rigoletto«.

Izven abonementa.

V ponedeljek, 26. jan.: »Prodana nevesta«.

Izven abon. Urad. pred.

V torek, 27. jan.: »Hoffmannove pripovedke«.

Izven abon.

Drama.

V nedeljo, dne 25. jan.: »Pepeška«.

(popoldne), izven abon.; (zvečer) »Nočni čuva«.

Izven abon.

V ponedeljek, 26. jan.: Zaprio.

V torek, 27. jan.: »Korenček«.

Izven abon. D.

Odgovorni urednik Jože Rotar.

Izdajatelj konzorci »Večernega lista«.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.